

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Explicatio in epistolas et evangelia, quae tot anno cantantur - Cod. Ettenheim-Münster 164

Erndlin, Joachim

[S.l.], 1624-1638

In festo sancti stephani protomart

[urn:nbn:de:bsz:31-114264](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114264)

Evang: in festo Sancti Stephani

Leuitas: Judaeos alloquitur, aplos a. coramq; faciens nos in
 tollit quos destinare incipitbat pones de Anna: E
 uangelica. Har de diei prouida. — Ut uero si
 mul uidem Judaeos ofunderet tanqm inq ratifimos non
 misit attende, et de his uideri, et uenifigati, et flagellati
in synagoga iuris, et persequemini de civitate in civi-
tatem; sed certe ptabit uobis ista persequenti, uos quippe
 uos facit ois sanguinis iusti nequiter ofusi ab origine mun-
 di promissq; sanguinis ipsiusmet abolis. psi, niquea ritus
 hoc sensu quod n sapienter amno latius uerbor, qui pphetas
 ueteres uiderunt, et seuerissime puniti sunt, sed misitatis illorum
 uelligit uelidimini iniquitatem. coru raris uis, ac qfir-
mare, et uoluntatis ofe mi uestra offirmatiory. Nam
 et malefici hoies iam castigati ob delictu primu illud si
 itarent, seuerius a Judaeis puniretur.

Quaestio 2^a An Chrii soli tm' Eulias sua pro
 aia, et uia priuatis eius membris? Et q' ga priu a a
 quolibet sua' poret prouidiam, ut de priuatis ipis pabe
 hibis longe mioris pretij cura gerat, iuxta illud Math.
in hofne duo possere ofe uenent, et uauit ip illis cadit
super terram sine patre meo. adhar totu' corpus nihil et
 aliud, quod eius partu, cui prouida bonofo nemo pt, qui his
 quos hincfaciat, ac prouidat. Clara deniq; sunt uerba
 d' Aug. pl. r. 14. Et super custodia mea' stas sicut si ois
oblitus sit et mihi soli intendere uelis. seq' a. et semp
te paratu' habet, semper te paratu' ofe si me para-
tus inuenis.

Quaestio 3^a De qua Congreg. loquitur
 Chrii Quis, Quoties uolui congregare filios tuos. Et
 de Congregaco sumpta pro aduisione ad se, ut sensus
 sit Quoties uolui, et conatu' su' aduere te ad me, pe fidem
 officuad ut mi me uideat, mihi copulareris, per amon
 et tanqm Ono tuo adhaereres. Indic' scriptu' sunt Salu
 na similitu, q' ualiter pullos gregat suos, q' ad uora

Euang: in festo Sancti Steph:

partem, & in hac libertate a Deo relinquitur, nolens
 ut vim afferre nōa sed suavitē oīa disponantē.

Quaestio 6^a nonne haec alia verba in xi
 occidit, et crucifigatis universim demonstrant adrogatū,
 nempe hōi nullū in se rēmodi libere arbitriū, nec
 modo. Praedictio Chrii nō potuit falli, fallax a. i. ut uia
 erat, si Judaei nō occiderent prophetas ad se mittendos,
 sciendū prōinde nō potuisse eos, ab eorūmodi caede abstinere,
 fuisseq; arbitrio illo destitutos. Ex u. d. uelē hōi qd
 praedictio Chrii supponit p̄visionē. Volūti Judaeorū occidendi
 prophetas: nō si adhaerent eos occidit, quia Chrii p̄vidit,
 sed qd p̄vidit Chrii, qd uoluerant. sicut itaq; Volūti
 haec libertas fuit, ita Chrii p̄visio, & eodē p̄dictio, & Ca.
 dōt ipsa. Exemplo u. d. Marcionis. Videt Petrus Paulum
 meditantē p̄ uiam, in quā latras fossa nouit, uel
 paratas esse mīdias, et p̄ditus aquū se fossa ut trahi idē
 Paulus cauat, uel mīdiciā a latronibus, rōip sag, cadit
 & mīdiciā p̄t; q̄ro an duendū est Petrus caē huius lapsū.
 & comprehensio, & Paulus nō ambulat libere uel uel
 fossa, & mīdias: nullo modo qd nec Chrii p̄visio, p̄dictioq;
 quidquā dicitur a libertati Judaeorū, nec necessitatē
 qd attulit occidendi prophetas.

Quaestio 7^a Haec sententia Euē relinquetur
uobis domus ur̄a deserta de quā domo & desertione!
 Ex lo templo Hierosol: p̄mūm; deinde de ipsā ciuitate.
 Nam templū dicitur quiescere domum testatur Chrii Joa 2.
 dicitur Nolite facere domū Patris mei domum negotia-
tionis; nec obstat quod in septa hōduris uel legimus Euē
relinquetur domus uestra, uel domus ur̄a deserta, quia post
 quod repudiat a populo est Chrii, repudiat ille uel uel
 unā uel templo, nec mīdiciā res suas dignatur esse p̄parat.
 ait p̄mūm domus ur̄a, uel domus uestra, sicut eodē 302
 post adorationē uel uel ait p̄mūm ad Moysen, Uel uel
de p̄cauit populus meus, quem duxi de Aegypto & de Aegypto.

In nō cede malis, sed g' audentior ito
 Quis gerens aduersarij illi n' ualentes resistere, sapie
 & spiritui, qui in eo loquobat: Conuersi ad Calumni
 a. ut supra attigi, quodq; amplius est ad furorē, minus
 exortata iudicij sententia, ad quem pertractus fuerat
Laueuerunt uocis maghā & impetu fuerunt
unanimiter in eul, & eiecerunt eul extra ciuitatem la
pidabant. sic lupus n' ualens arguētor ouis soluta
 dicentis n' se turbare aqua, unde bibebat ul n' fra
 illu' sita biberat de cōi lumine, respondit dicit q' qd
uolueris stat mihi comedere te. sic hereticū manife
 sti quisti ad glutinias, & g'fita oimina querunt,
 se se uo infamatis uict' libus fide' abrogent.

Quaestio 9^a Quale genus moris est la
 pidatio. & duru' p'fido nisi n' attingant lapidē caput
 frangentē cranium. die languet lapidatus. Morti
 hinc blasphemi apud Judaeos sane obnoxii; iniustissimi p'om
 de S. Stephano minime blasphemo illata est. De his eius
 lapidibus unus quasi pretiosus thesaurus fuerat Antona; illu'
 ad elicit, qui cubitu' eius attriuit (hinc uobi nomen, ap'ru'
 .n. Graeci cubitu' significat) ut inuit S. Aug. serm 30. et 32
 da diuersis, nisi p'fido Antona sic potius dicta sit a Cubi
 to quod litus loci illius inflectendo se ad norma' rectanguli
 brachiu' inflexu', cubitumq; repraesentat ut scribit p'lu. 1. 3. 11.
 Fuerunt quidem hi lapides abominabiles respectu lapidantiu',
 qui eis uti sunt ad immane sceleratū p'petrandu', sicut
 & Crux Chri, gladius Goliath, gladius Apollonij, uenerabi
 les a. p' S. Stephanu' uicij corp' attigerunt, & in ista m' sita
 fuerunt ad certandu' bonu' certamen; similiterq; Crux resp'c
 du' machabae. Prior arto honorifice nudatus est p'ctis
 post Cyrod, 2 Reg' 21 quod notandu' est pro cultu' S.
 reliquiaru'

Quaestio 10^a Quae uerba S. Stephani sin
 gulariter hinc mauerunt aduersarij: & ista q' sequunt'
 Quae uideo calor apertor, & g'fam p'antem a d'p'it' uo'

Evang: in festo S. Joannis Evangel.
 Sed multum interest inter te & me. Tu Dominus,
 ego servus, Tu Verbum, ego Auditor, Tu Ma-
 gister ego Discipulus, Tu Creator omnium ego
 creatura. Tu servus ego a. h. Quid ergo dixisti
 si ignoscis illis quia nesciunt quid faciunt, quomodo
 pro peccato peccasti, & me pro minimo peccato docuisti,
 quam addocet. Quid n. est peccatum lapidantium me
 comparatum cum peccato Omnefigentium etc. Quod
 procul erat a civitate sanctus hic Protomartyr, qui
 pro suis orabat interigentibus, & quidem positus genu-
 bus: Quam n. erat fidem negaturus qui post Christum
 fuit martyr & antesignanus: Quod oratio, quae
 non sedit pro se, sed pro alijs, sed pro bono publico,
 verum satis pro se orat, qui pro tali bono suppli-
 cat. Mt. 2. 2. 9. 47. a. 10. & 9. 39.
 a. 2. Hinc tanta laus orationis dominicalis
 illud respicientis.

EVANGELIUM
 IN
 festo sancti Joannis Evan-
 gelista.

Incipit a Joac. 21 incipiendo a ver-
 su 19 usq. ad 25 exclusive, ni quo duo a.
 quatuor, primo iubet Christus Dominus se-
 rum, ut se sequatur. Interrogat Ite Christum
 quid

Pauli Mart.
to it me. Tu dicit
ego auditor. Tu
creator omnium ego
a. h. q. g. dicit
ut qui faciens, pro
omnino p. d. dicit
scilicet Sapientia
ifigentia. h.
hic protomartyr
i. x. quidem p. d. dicit
gateras qui p. d. dicit
Quidli oris p.
pro bono p. d. dicit
pro tali bono p. d. dicit
a. 10. 15. 9. 11.
ationis h. m. l. n. r. o.

9 8 1 1 1 1

Gannu
ta.

21 majus
Lafine, ni q. a. h. o.
Christus Dominus
interrogat p. d. dicit

Quaerita Circa Septimum. 190
quid Joana futura sit, cuius sit mortis generi desti- 207
nata sit.

Quaerita Circa Septimum.

Quaeritur 7. an Christus his verbis sequere me
voluerit petro iudicare genus mortis, quod opus sub-
turni. affirm. Aug. Bed. Kitzper. et hanc interpretatio-
probari facit quia non est dubium, quod Christus postquam
is petra mortis in praedicatione cum u. vers. 13 subiungit
sequere me id est uelle aperte dicit sequere me iam ad mortem
ipsum quia agebat Christus de morte quae postea dicitur
in ipso uerbo non potest me uerbo sequi sequerem a. postea cum
significat hoc et si agat de morte ut uerbo illo sequere
iudicare uelle mortem, et alludere uoluisse ad gra-
ditum uaticinium. Joa. 13. licet hanc interpretatio non sit
mala, melior tamen uerba Theophylacti et aliorum asserere
tunc Christum hoc c. 21. u. 19. dixisse petro ut se corpus
uoluerit, pedibusque abeantem sequeretur, tunc quia cum
hoc dixisset statim surrexit et loco ubi discipuli habebant
et praedebant Apoli ut manifestum est uers. 20 ubi dicitur
quod Joa. sit sententia sit abeantem, tunc quia Euangelista eodem
uerbo sequendi utitur in uers. 19. et 20 ad uentum
sequendi in 20 uers. significat ambulacem totam, corporalem
quod in ipso non inconuenienter significat eadem ambula-
tionem spiritus corporalem, praesertim cum Christus iam supra
aperte praedixisset petram certam mortem morturum hoc a.
dicitur inquit Euangelista significat quod morte clarifica-
turus esset Christum. Sed quidam fuisse hoc genus mortis,
quod supra praedictum dixit Christus u. 18. petrus certum
genus mortis Amen amen dico uobis tibi cum es iunior
circumspicias te et ambulabis, uel uolebas, uel a. pauperis
petras, marmora, tuas et alias te circumspicias, et dices quod tu

143
210

Euangel in festo S. Joa. Euangel

in latinis editionibus ut uideretur a quibus sergentem
in notionibus scribitur, a e qua proposuimus, sic cum
uolo manere hoc fuit Ambrosius: psal. 25 et 118 et mul-
torum aliorum pp, altera e sic cum uolo manere, haec e,
Chrysostomus: et aliorum Graecorum interpretata et conuenit
tam cum Graecis codicibus in quibus scribitur habetur
eum in qua cum Syriaco textu, q ita sonat si uolens
ego ut maneat ipse donec uentus ego tibi quid tibi
e a recto est sic uolo cum manere, qua uoluntate tri-
gensimo loco cit. in multis exemplaribus reperitur in his
iam sequuntur scribitur uerba adeoq; stenenda, qua
uoluntate supposita n' d'ul' seqz quod S. Joa. aduersus
in uinis, nulla praedicta uerba sic cum uolo manere
duobus modis opponi pot' uel absolute uel conditionate
absolute uel a praesertim d' S. Aug. sic uolo q' s' ma-
nere absq; morte uolentia, et cruciatus. Martyrij
donec uentus ad iudicia, quid a. hoc ad se uenit,
uere ponatur bene n' t' sequitur Joaem ad Chri-
aduentu postea martyrio moriturus ut pat' ex illo
math. 10. uerq; 15. et n' cognoscebat ad d'ores peperit
filiu suu primogenitu, sed parla Joaem signat
Chriy quod ad usq; suu aduentu de Joa' sic futura
et haec interpretatio S. Aug. e uera, et scripti m'p
conueniens, hoc n. agit Chriy ut petro Joaem opponeret
petru dixerat moriturus in cruce morte sic uolentia
q' q' iam e contrario de se uelle manere Joaem n'
signat eum n' moriturus sed n' eodem modo et uolentia
fia, qua petrus erat moriturus, et hoc e, quod Joaem
scribit u. 23. et n' dixit ei q' n' moriturus sed sic
eum uolo manere. Conditione aliter opponunt alij scrib.,
intelligendo praedictam si in hunc sensu sic sic uolo, seu

Quarta circa Septim.

199
211

velim cum vivere usq ad mens adventus, quid hoc
ad te pertinet, & locutio conditionata n̄ significat
affirmationem Joann̄ n̄ morturum iuxta normam canu
clationum conditionalium. Dies 3° Joann̄ ventu

ut tempore Antichri et pradiaturus euangelium iuxta
illud Apot: 10. u. 11. oportet te Antiu pradiuare genti
bus: ab ipso et Antichri occidetur, nam coru na mar
tyrij e promissa Joanni Math. 20. u. 23. his verbis
calice meo bibetis q^o n̄dū erit mortuus. R^o 1° Joann̄
n̄ venturum tempore Antichri, nam Apot 11. ubi
Joan. agit de 2° adventu Chri ad iudiciu udeli
et optamul n̄ nisi e pradiaturus et fortius q^o i^o
Antichri, prophetabunt mentione facte et hie
iuxta coem ss. 99 gentiam erunt Enoch, et liq^o
quo a. attinet Apot. 10. aic Joann̄ Antiu propte
faste gentibus c. 12. 13. 14. et cat. usq ad finem
apocal. unde n̄ est neceffe ut in finem mundi is
prophete. R^o 2° Joann̄ iam bibere calice mar
tyrij cui m̄ dolium feruetis olei e missu, unde
de facto pro uno martyre coluar

Haeres 4°. Quomodo S Joannes mortuus
et num̄ resurrexit cu corpore? R^o S Joannes
cu tempus mortis imminere sibi diuinitu, et ipse
uicium adhuc ingressu e p pulchru quod sibi pa
rari iulpenat et n̄ eo fine, dolore sibi ipse ista
multi ss. 99. apud Joa. Hanc m̄ appar e. caa. c. 73.
n. 20 quia uero potest eiq corpu m̄ eo quae pita
tuit rep̄ reperit uident n̄nulli cu' eu' corpore
Joa resurrexisse ad gloria m̄ hac opinione inter
ueteres e S Thm q. 1. dist 43 a. 3. Albert Mag m̄ Joa.

